

Na osnovu člana 35. stav 1.1. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj Banci Republike Kosovo (Službeni list Republike Kosovo, br. 77/16. avgust 2010. godine) i članova 16, 46. i 85. Zakona br. 04/L-093 o Bankama, mikrofinansijskim institucijama i ne-bankarskim finansijskim institucijama (Službeni list Republike Kosovo, br. 11/11. maj 2012. godine), Odbor Centralne Banke Republike Kosovo na sastanku održanom dana 26. april 2013. godine usvojio je sledeće:

UREDBA O KONSOLIDOVANOM NADGLEĐANJU BANKARSKIH GRUPA

Član 1 Cilj i delokrug

1. Cilj ove uredbe je da odredi konsolidovano nadgledanje bankarskih grupa.
2. Odredbe ove uredbe sprovode se za sve licencirane banke od strane CBK-a za rad u Republici Kosovo.

Član 2 Definicije

Svi korišćeni izrazi u ovoj uredbi imaju isti značaj sa izrazima u članu 3. Zakona br. 04/L-093 o Bankama, mikrofinansijskim institucijama i ne-bankarskim finansijskim institucijama (u daljem tekstu : *Zakonu o bankama*).

Član 3 Konsolidovano nadgledanje bankarskih grupa

Konsolidovano nadgledanje je potrebno radi zaštite deponenata i drugih kreditora banaka od rizika koji proizilaze od subjekata koji se povezuju sa bankom. Zakon o bankama omogućava CBK-u da odredi jednu "bankarsku grupu" uključujući svaku kompaniju koju CBK smatra da je potrebna da se obezbedi da rizici prema deponentima jedne banke ne prolaze a da ne podležu nadgledanju. Iako se deponenti jedne banke mogu zaštititi od ograničene odgovornosti banke prema jednom subjektu povezanog u praksi, nijedna banka ne može da preživi oštećenje svoje reputacije i takođe njene likvidnosti i njene solventnosti od problema jednog entiteta, koji je usko povezan sa bankom.

Član 4

Pristup za konsolidovano nadgledanje

1. U cilju procenjivanja moći jedne bankarske grupe kao celini, za CBK je potrebno da se procene rizici u svim značajnim delovima grupe. To će se uraditi kako na kvantitativnoj (količinskoj) osnovi tako i na kvalitativnoj (kvalitetu) osnovi. CBK će odrediti koje grupe kompanija predstavljaju potencijalni rizik i da obuhvati iste u konsolidaciji. Ukoliko jedan član jedne grupe nema potencijalni rizik i veze između kompanije su slabe, neuključivanje sličnih kompanija u sklopu konsolidacije može biti prihvatljivo. Nefinansijske kompanije se mogu isključiti, samo ukoliko su veze slabe ili su rizici smatrani kao minimalni. Kad su veze tesne CBK može zahtevati od banke da reorganizuje grupu da bi finansijski deo bio nezavisniji (samostalniji).
2. Kada se jedna bankarska grupa upravlja od jedne matične banke, konsolidovano nadgledanje je relativno jasno i normalno je da će uključiti sve filijale banke i vezane kompanije. Takođe može biti poželjno da se nadgleda jedna grupa na jednoj konsolidovanoj osnovi, gde je matična banka **holding** kompanija ili drugi entitet koji nije sam subjekat nadgledanja. U takvom slučaju jedna grupa bi se odredila uključujući banku, matičnu banku i druge povezane kompanije koje prema CBK-u predstavljaju potencijalni rizik prema deponentima banke. Dakle, jedna bankarska grupa normalno bi se definisala kao uključivanje svih subjekata u jednoj zajedničkoj kontroli. To ne isključuje mogućnost uključivanja i kompanija koje nemaju većinsko vlasništvo. CBK će koristiti praktične testove radi određivanja ukoliko jedna ekonomska jedinica, ako nije u većinskom vlasništvu, ali se efektivno kontroliše od grupe, potencijalno izlaže riziku deponente banke.
3. Kada je jedna banka član jedne grupe koja uključuje i jednu stranu banku ili stranu kompaniju, CBK će konsolidovati samo banku na Kosovu i svaku kompaniju vezanu na Kosovu, bez obzira da li su to zavisni subjekti banke na Kosovu, ili su zavisni subjekti stranih filijala grupe. CBK očekuje od nadzornika matične zemlje da budu odgovorni za konsolidovano nadgledanje cele grupe kako je određeno u stavu 1.8. člana 7. Zakona o bankama. Pre licenciranja jedne slične banke CBK će i dalje proveriti da li grupa nastavlja da bude subjekat efektivnog konsolidovanog nadgledanja od svojih nadzornika u matičnoj zemlji. Ukoliko CBK nije zadovoljna, može preduzeti korake radi da bi se obezbedila da je aktivnost banke na Kosovu izolovana od drugih razvoja. To može obuhvatiti promene u strukturi akcionara grupe.

Član 5

Količinsko nadgledanje

1. Polazna tačka za kvantitativno (količinsko) nadgledanje jedne bankarske grupe je pripremanje konsolidovanih finansijskih pregleda kako se zahteva prema međunarodnom računovodstvenom standardu (SNK 27). Iako CBK ima pravo prema članu 53.3 Zakona da odredi stepen konsolidacije za računovodstvene svrhe, normalno je da će se osloniti na testovima u samom SNK 27. Međutim, CBK može obuhvatiti u okviru svoje oblasti konsolidovanog nadgledanja, ekonomske jedinice koje nisu subjekat konsolidovanog računovodstva. Dakle, činjenica da jedna ekonomska jedinica nije konsolidovana za ciljeve računovodstva ne znači da se neće tretirati kao deo grupe za ciljeve konsolidovanog nadgledanja. CBK može da isključi određene subjekte iako su konsolidovani za ciljeve računovodstva, ukoliko proceni da rizici nisu materijalni ili važni. Za određene kvantitativne (količinske) ciljeve, CKB može isključiti osiguravajuće kompanije zbog

poteškoće za kombinovanje imovine i obaveza osiguravajućih kompanija sa onima drugih finansijskih subjekata. To se može sprovesti za obračunavanje adekvatnosti kapitala ali ne za obračunavanje većih izloženosti.

2. Od bankarskih grupa takođe će se zahtevati da pripreme i podnose CBK-u bilans stanja i druge statističke izveštaje na konsolidovanoj osnovi. One će omogućiti obračunavanje izveštaja adekvatnosti kapitala za grupu u celini da bi se obezbedilo da se ne vrši dvostruko obračunavanje kapitala. Zahtevi i obaveze unutar grupe će se ukinuti. U slučaju zavisnih subjekata kompanija osiguranja investicije u kompaniji osiguranja će se smanjiti od kapitala matične kompanije u cilju određivanja kapitala grupe. Za detaljnu aplikaciju zahteva adekvatnosti kapitala u jednoj bankarskoj grupi, banke treba da deluju u skladu sa Uredbom CBK-a o Adekvatnosti Kapitala Banaka.
3. Kvantitativni izveštaji (količinski) takođe će omogućiti obračun velikih izloženosti i valutne pozicije u celini. Izlaganje banke prema drugim rizicima tržišta, npr. rizik norme interesa i rizik investicija na hartijama od vrednosti će se proceniti na osnovu grupe. Uredba CBK-a za Velike izloženosti određuje kako će se ograničenja velikih izloženosti primeniti u grupama za koje je CBK odredila primenu konsolidovanog nadgledanja.
4. Ograničenja za izloženosti u stranoj valuti, predviđene u članu 50. Zakona o bankama i uređenoj prema Uredbi CBK-a o Riziku od aktivnosti sa stranim valutama će biti primenjive za grupu kao celina, kao i na individualnoj osnovi.

Član 6 **Kvalitetno nadgledanje**

1. Osim kvantitativnog (količinskog) nadgledanja, CBK će uzeti u obzir i kvalitativne (kvalitetne) aspekte. Ovaj proces će obuhvatiti određivanje veza između raznih članova jedne bankarske grupe i shvatanje i procenu veza menadžmenta, kao i potpuno finansijske veze. Na primer, CBK može da zahteva da jedan subjekat zavisian od banke jedne grupe ima nezavisnih direktora u dovoljnom broju u njenom Odboru radi nezavisnog delovanja od drugih grupa kompanija da se na ovaj način obezbedi da se posvećuje dovoljna pažnja odgovornosti banke prema svojim deponentima. Prikupljena informacija u ovom procesu će uticati na odluke CBK-a koji će se članovi jedne grupe uključiti u konsolidovanoj grupi za ciljeve nadgledanja. Kada se jedna grupa sastoji od jedne mešavine finansijskih subjekata i drugih subjekata, CBK može da traži da se obuhvate finansijske aktivnosti i da se isključe ne-finansijski subjekti ili koji nemaju finansijsku aktivnost u cilju konsolidovanog nadgledanja. Međutim, da bi se to uradilo, CBK želi da se obezbedi da nijedna finansijska i menadžerska veza ne bude takva da ošteti proces. Tako da se očekuje da jedna finansijska pod-grupa ima nezavisne direktore i menadžere, kako da ne bi imali spoljašnjih uticaja od strane menadžmenta entiteta koji su van konsolidovane finansijske pod-grupe. Ovo može zahtevati neke promene u načinu strukturiranja jedne grupe ukoliko se proceni da struktura ometa konsolidovano efektivno nadgledanje.

2. CBK će takođe koristiti i nadležnosti na osnovu člana 81. Zakona o bankama, kada posumnja da jedan ne-licencirani subjekat unutar jedne grupe vrši zabranjene aktivnosti po Zakonu o bankama i na osnovu drugih relevantnih zakona.
3. CBK zahteva da jedna firma bude odgovorna za spoljnu reviziju svih kompanija jedne grupe a ne da se oslanja na rad nekih revizorskih kompanija.

Član 7 Informacije

1. Osnova konsolidovanog nadgledanja je prikupljanje informacija od strane CBK-a. Član 57. zakona daje kompetencije CBK-u, da dobija informacije ne samo od subjekata nadgledanja unutar jedne bankarske grupe, već i od drugih subjekata vezanih sa nadgledanim subjektom radi određivanja stepena gore opisane veze. U nekim slučajevima takođe može biti potrebno za CBK da proveri i ne-finansijske subjekte kako se predviđa u članu 57. Zakona o bankama. Međutim, ovim se ne podrazumeva da se takvi subjekti nadgledaju od strane CBK-a, posebno kada su ovi subjekti ne- finansijskog karaktera. Naravno, CBK će se nasloniti na bankarske članove za jednu grupu informacija u vezi sa grupom kao celina i u vezi sa subjektima koji se nadgledaju unutar grupe, ali zadržava pravo da proveri sve što je potrebno i preko provere na mestu.
2. Kada jedna bankarska grupa obuhvata nadgledane subjekte ili regulisane od strane nekog drugog autoriteta nadgledanja na Kosovu ili izvan zemlje, CBK će držati periodične diskusije sa takvim autoritetima nadgledanja, koji su potrebni da se shvate odnosi između kosovskih i stranih kompanija u grupi i da bude u stanju da vide koliko je zdrava grupa i njene komponente. Član 79. Zakona ojačava (daje pravo) CBK-u da razmeni informacije u vezi sa nekom bankom na Kosovu sa drugim autoritetima regulisanih pod uslovom da će se informacija koristiti za ciljeve nadgledanja i da podležu istom stepenu poverljivosti na Kosovu, kako se traži prema članu 80. Zakona. U takvim slučajevima CBK, normalo je da će tražiti jedan Memorandum Sporazumevanja ili sličan drugi sporazum sa stranim autoritetima nadgledanja.

Član 8 Procedura za konsolidovano nadgledanje

Ukoliko CBK proceni da postoji jedna bankarska grupa koja zahteva konsolidovano nadgledanje, ona će diskutovati sa glavnim bankarskim članom o prirodi ovih veza. Ukoliko, na osnovu takvih diskusija ona konstatuje da grupa traži konsolidovano nadgledanje, CBK će pismeno informisati banku, navodeći subjekte koji se predlažu za uključivanje u konsolidovanom nadgledanju. Konstatacija će pokazati takođe da li postoji potreba za neko usklađivanje konsolidacije za ciljeve računovodstva. Pismo će navesti koji će se odnosi tražiti od grupe, preko glavne banke, da bi se obezbedila na konsolidovanoj osnovi, kao i na individualnoj osnovi od strane člana bankarske grupe. Takođe, CBK će obavestiti banku kako se očekuje da grupa poštuje zahteve adekvatnosti kapitala i zahteve velikih izlaganja na konsolidovanoj osnovi, kao i na individualnoj osnovi za banku.

Član 9
Sprovođenje, popravne mere i civilne kazne

1. Mere u vezi sa prekršajem ove uredbe ili datih naredbi na njenoj osnovi, normalno je da će se preduzeti prema glavnom članu grupe. CBK, u određenim okolnostima će preduzeti direktne mere i protiv drugih subjekata unutar grupe, ukoliko to okolnosti zahtevaju. Tamo gde CBK nema dovoljno nadležnosti radi korigovanja nedostataka, CBK može da naredi banci da prekine njene veze sa drugim subjektima unutar grupe.
2. Kršenje ove uredbe će biti objekat mera nadgledanja i kazni predviđenih u članu 58, 59, 82, Zakona o bankama.

Član 10
Prelazne odredbe

Subjekti ove Uredbe, ne kasnije od tri (3) meseca nakon stupanja ove Uredbe na snagu, treba da pregledaju i/ili usvoje politike i unutrašnje procedure u skladu sa zahtevima ove Uredbe.

Član 11
Ukidanje

Stupanjem na snagu ove Uredbe, ukida se Uredba o konsolidovanom nadgledanju bankarskih grupa izdata od strane Odbora CBK-a 03. decembra 2012. godine.

Član 12
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dana 10. maj 2013. godine, na dan objavljivanja na veb stranici CBK-a.

Predsednik Odbora Centralne Banke Republike Kosovo.

Sejdi Rexhepi